

نقشه راه رئیس‌جمهور سوریه
برای پایان بحران این کشور
«تحلیلی بر سخنرانی اخیر بشار اسد»

کد موضوعی: ۲۶۰

شماره مسلسل: ۱۲۷۴۳

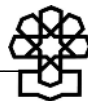
دی‌ماه ۱۳۹۱

دفتر: مطالعات سیاسی

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۲.....	موقعیت زمانی سخنرانی
۴.....	طرح‌های ارائه شده برای بحران سوریه
۵.....	محورهای مهم سخنان بشاراسد
۷.....	راه‌حل امنیتی در کنار راه‌حل سیاسی و اجتماعی
۸.....	مذاکره و طرح سه مرحله‌ای برای برون‌رفت از بحران
۱۰.....	مواضع اصولی رئیس‌جمهور سوریه
۱۵.....	نتیجه‌گیری

نقشه راه رئیس‌جمهور سوریه برای پایان بحران این کشور «تحلیلی بر سخنانی اخیر بشاراسد»

چکیده

بحران سوریه در ماه بیست و دوم خود با پیشروی چشمگیر ارتش و سرکوب گسترده شورشیان همراه بوده و همزمان با این تحرکات تلاش‌ها برای رسیدن به یک سازوکار سیاسی جهت پایان دادن به این بحران در بُعد داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی در جریان بود. نظام حاکم بر سوریه با اطلاع از وضعیت میدانی موجود این کشور از چندی پیش طرحی را به منظور پایان بحران تهیه و با برخی از کشورهای دوست در میان گذاشت که این طرح در سخنان رئیس‌جمهور سوریه در روز یکشنبه ارائه شد. این طرح سه مرحله‌ای که با سازوکارهای خاص می‌باید اجرایی شود، در حقیقت تحت نظر دولت، یک راه‌حل سوری - سوری به‌شمار می‌رود که طی آن تغییرات در سطح دولت به وجود آمده و شامل همه کسانی می‌شود که به گفتگو و مذاکره برای پایان بحران اعتقاد دارند. یکی از مهمترین موارد قابل ذکر در این طرح، نزدیکی و تشابه آن به طرح شش ماده‌ای ارائه شده توسط جمهوری اسلامی ایران است.

مقدمه

۲۲ ماه پس از شروع ناآرامی‌ها در سوریه که ۱۶ ماه آن، جنگ همه‌جانبه گروه‌های مسلح داخلی و خارجی در قالب جریان‌های مختلف علیه دولت، ملت و ارتش سوریه بوده است، دولت سوریه همچنان ابتکار عمل را در دست دارد. نظام حاکم بر سوریه با حفظ انسجام داخلی خود - چه سیاسی و چه نظامی - و وجود حمایت‌های بین‌المللی و منطقه‌ای مطمئن توانسته مراحل سخت و بحرانی را پشت سر گذاشته و خود را برای مراحل بعدی آماده کند. دولت سوریه، به‌خصوص رئیس‌جمهور این کشور پس از گسیل دو فرستاده مختلف از طرف سازمان ملل به این کشور برای حل بحران و ارائه راهکارهای مبتنی بر فشار سیاسی، نظامی، تبلیغی و اقتصادی بود، تن به هیچ‌یک از این طرح‌ها نداده و بر اصل حل بحران از طریق گفتگوی سوری - سوری تأکید داشته و دارد. این مسئله در سخنرانی روز یکشنبه بشاراسد رئیس‌جمهور سوریه به خوبی نمایان بود.

موقعیت زمانی سخنرانی

رئیس‌جمهور سوریه درحالی روز یکشنبه ۱۷ دی‌ماه ۱۳۹۱ در برابر هزاران نفر از مردم دمشق به ایراد سخنرانی پرداخت که از نظر موقعیت زمانی دارای اهمیت فراوانی است:

۱. این سخنرانی یک‌ماه پس از موفقیت‌های چشمگیر ارتش سوریه در سرکوب

شورشیان ارتش آزاد و تروریست‌های جبهه النصره وابسته به اخوان المسلمون در اطراف دمشق صورت می‌گیرد. در این درگیری‌ها که شورشیان آن را عملیات «تصرف دمشق» نامگذاری کرده بودند هزاران تن از شورشیان مسلح به هلاکت رسیده و شمار زیادی نیز زخمی و دستگیر شدند.

۲. اخضر ابراهیمی فرستاده سازمان ملل متحد به سوریه تحرکات جدید خود را برای حل مسئله سوریه از یک ماه پیش و پس از شکست طرح تصرف دمشق توسط شورشیان شروع کرد و با دیدار از دمشق، مسکو و ملاقات با مقامات آمریکایی و رایزنی با دیپلمات‌های ایرانی به این مهم دست یافت که تنها راه حل بحران سوریه از طریق حکومت این کشور و نه فشارهای خارجی ارائه خواهد شد. به عبارت دیگر ابراهیمی به این درک رسید که از حل بحران سوریه ناتوان است و این مهم برعهده نظام سوریه است.

۳. سخنرانی رئیس‌جمهور سوریه چند هفته پس از نصب سیستم‌های ضد هوایی پاتریوت ناتو در ترکیه صورت می‌گیرد.

۴. ارائه طرح ۶ ماده‌ای ایران و استقبال مقامات سوریه و همچنین برخی طرف‌های منطقه‌ای از آن نیز در سخنرانی صورت گرفته تأثیر داشته است.

۵. اعلام وزیر خارجه عربستان سعودی مبنی بر اینکه راه حل بحران سوریه سیاسی است، درست دو روز پیش از سخنرانی رئیس‌جمهور سوریه مهم ارزیابی می‌شود. سعود الفیصل تا هفته گذشته بر این باور بود که باید به سوریه حمله نظامی شود و کمک‌های نظامی در اختیار شورشیان مسلح قرار گیرد.

۶. فتوای شیخ عبدالعزيز آل شیخ مفتی وهابیون سعودی مبنی بر تحریم مشارکت جوانان عربستان در جنگ سوریه که تأمین نیروی انسانی برای ادامه جنگ را محدود می‌کند.
۷. برگزاری کنفرانس ژنو ۳ دوستان سوریه، با این تفاوت که این بار قرار است مخالفان معتقد به مذاکره با نظام سوریه در آن حضور داشته باشند. آلمان، سوئد و سوئیس از مهمترین برگزارکنندگان این کنفرانس هستند.
۸. اختلاف شدید در میان شورشیان مسلح در سوریه و اعتراض گسترده آنها مبنی بر نداشتن تسلیحات لازم برای نبرد با ارتش که به نظر می‌رسد دلیل آن کم شدن حمایت خارجی از شورشیان باشد.
۹. کم شدن حمایت‌های مردمی از شورشیان و اقدامات تروریستی آنها که باعث فرار و عقب‌نشینی آنها از بسیاری از مناطق سوریه به خصوص حمص و درعا شده است.

طرح‌های ارائه شده برای بحران سوریه

برای حل بحران سوریه، تاکنون طرح‌ها و راه‌حل‌های مختلفی ارائه شد و از آنجایی که این طرح‌ها بیشتر حالت دیکته شده داشتند همه از سوی دولت سوریه رد شدند. اما دو طرح مختلف در این میان وجود داشت که یکی قدیمی و دیگری جدید بود. طرح اول که موسوم به طرح «ژنو ۲» است که تا پیش از سخنرانی اخیر رئیس‌جمهور سوریه همچنان معتبر بود، و طرح دیگر طرح ۶ ماده‌ای ارائه شده از سوی جمهوری اسلامی ایران به‌شمار می‌رود که مورد استقبال همه طرف‌های معتقد به مذاکره قرار گرفت.

سوریه بر این باور است که تنها راه حل پایان بحران وجود یک طرح و راه حل سوری - سوری و با اشراف دولت این کشور است و هر طرح دیگری که از خارج ارائه شود، در هر سطحی که باشد، مورد پذیرش قرار نمی‌گیرد. در واقع نظام حاکم در سوریه بر این باور بوده و هست که طرح‌های خارجی که حل بحران این کشور را از طریق داخلی در نظر نگرفته و به گفتگوی ملی و احترام به استقلال، تمامیت ارضی و سیادت این کشور احترام بگذارد، قابل طرح و ارائه دانسته و از این موضوعات بارها استقبال کرده است.

بر اساس آنچه در طول ۲۲ ماه گذشته از طرف مخالفان دولت سوریه - چه در سطح مخالفان سوری و چه کشورهای حامی آنها - ارائه شده، همگی بر کنارگیری بشاراسد از قدرت تأکید داشته و خواستار در پیش گرفتن راهکار نظامی به جای راه حل سیاسی بوده‌اند که این طرح‌ها همگی با مقاومت دولت، ملت و ارتش سوریه ناکام مانده و راه به جایی نبرده‌اند.

محورهای مهم سخنان بشاراسد

رئیس‌جمهور سوریه در سخنرانی خود مهمترین مسائل داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی و نیز موقعیت دولت، ارتش و مهمتر از همه مردم را مشخص و با ارائه یک نقشه راه مبتنی بر سه مرحله با مشارکت تمام طرف‌هایی که حاضر به مشارکت در مذاکره باشند، مسیر آینده این کشور را مشخص کرد.

با باور رئیس‌جمهور سوریه تحولات ۲۲ ماهه اخیر این کشور:

- درگیری میان دولت و مخالفان نیست، بلکه درگیری میان کشور و دشمنان کشور است،
- آنچه به نام انقلاب می‌نامند، انقلاب نیست و هیچ ارتباطی با انقلاب در جدید و قدیم ندارد،
- ما در برابر جنگ به تمام معنا هستیم و این جنگ مرگبارترین و خطرناک‌ترین جنگ در میان جنگ‌های سنتی و قدیمی است،
- دشمنان می‌خواهند از ملت سوریه انتقام بگیرند،
- این بهار عربی نیست، بلکه حباب صابون است،
- با تکفیری‌ها در حال جنگ هستیم که بیشتر آنها هم سوریه‌ای نیستند،
- دشمنان می‌خواهند با گسترش تروریسم در سوریه از ملت انتقام بگیرند،
- ورود تروریست‌ها به سوریه خطرناک است، اما شکست آنها غیرممکن نیست،
- سوریه از این حالت خارج نخواهد شد بجز تبدیل پتانسیل موجود به یک جنبش ملی فراگیر،
- بسیاری از کشورها دخالت در امور دیگران را به دلیل اصول و مصالحشان رد می‌کنند که در رأس آن ایران، روسیه، چین و گروه کشورهای بریکس قرار دارند،
- به هیچ عنوان با مخالفان خارجی وارد مذاکره و گفتگو نخواهیم شد. آنها نوکر خارجی‌ها هستند،
- کشورهایی که می‌دانند خروج سوریه از بحران کنونی موقعیت آنها را متزلزل خواهد کرد جایگاهی در گفتگوهای ما ندارند.

راهحل امنیتی در کنار راهحل سیاسی و اجتماعی

رئیس‌جمهور سوریه معتقد به گفتگو و ارائه راهحل سیاسی است، اما همان‌گونه که گفته شد با باور او در غیاب امنیت، سخن از راهحل سیاسی و مهمتر از آن راهحل اجتماعی، بی‌معناست. هرچند وی معتقد است در طول دو سال گذشته هیچ طرفی برای مذاکره نیافته است چراکه همه جریان‌های مسلح از خارج تشویق و مسلح شده و به خواست خود نمی‌توانند تصمیمی بگیرند و خواستار راهحل امنیتی برای مقابله با دولت بوده‌اند.

به اعتقاد رئیس‌جمهور سوریه: «هنگامی که از اصطلاحی چون معارضان خارجی یا معارضان داخلی سخن می‌گوییم، منظور وجود یا عدم وجود معارضان نیست، بلکه بحث از منابع تأمین و اندیشه‌ها و مواضع این معارضان است. ما در برابر جنگ به تمام معنا هستیم و این جنگ مرگبارترین و خطرناک‌ترین جنگ در میان جنگ‌های سنتی و قدیمی است که سوریه را با مثنی از سوری‌ها و جمع کثیری از بیگانگان هدف قرار داده است و برای برخی از ما جای تأسف است.

برخی بر این باورند که اصلاحات مشکل را حل خواهد کرد، اما این بخشی از مشکل است و بدانید هیچ اصلاحی بدون وجود امنیت و ثبات محقق نخواهد شد و هرکس که بگوید سوریه راهحل امنیتی را برگزیده است، شخصی کر و کور است که نمی‌خواهد حقایق را ببیند و بشنود.

چرا وقتی نظام از مردم و وطن دفاع می‌کند، می‌گویند که راهحل امنیتی را برگزیده است. در اینجا یک راهکار بیشتر وجود ندارد و آن دفاع از نفس است و اگر

در ابتدا راه حل سیاسی را انتخاب کرده بودیم، این بدین معنا نیست که از خود دفاع نمی‌کردیم».

مذاکره و طرح سه مرحله‌ای برای برون‌رفت از بحران

تأکید چندباره رئیس‌جمهور سوریه در سخنان اخیر خود بر گفتگو و مذاکره بر اصالت این ایده در نزد سران دمشق، تأکید دارد. در حقیقت دولت سوریه می‌خواهد تا جایی که امکان دارد از جنگ پرهیز کند ولی با وجود شورشیان مسلح خارجی و تروریست‌های جبهه النصره وابسته به اخوان‌المسلمون، این اقدام عملی نیست.

«گفتگو و مذاکره باید فراگیر و تمام‌عیار و در تمام سطوح باشد و ما تمام طرح‌ها و اقدامات ملی در این خصوص را تشویق می‌کنیم و به تمام کسانی که چنین طرح‌هایی داده و موجب آشتی فریب‌خوردگان با نظام شدند، تشکر و قدردانی می‌کنیم و ما به طرح‌های آنها تکیه می‌کنیم و با وجود تمام آنچه گذشت دست گفتگو و مذاکره را بار دیگر به‌سوی آنها دراز خواهیم کرد، اگرچه دارای دیدگاه‌های سیاسی متفاوتی هستند».

رئیس‌جمهور سوریه در سخنان خود همان‌گونه که پیش‌بینی می‌شد به ارائه نقشه راه و یا همان طرح دمشق برای پایان بحران ۲۲ ماهه این کشور پرداخت. این طرح دارای سه مرحله و هر مرحله نیز چند گام اساسی را در درون خود دارد:

مرحله اول - این مرحله خود شامل سه گام اساسی است:

۱. توقف حمایت‌های مالی و نظامی از تمام گروه‌های مسلح و بازگشت آوارگان

سوری به خانه‌های خود.

۲. توقف عملیات نظامی با در نظر گرفتن این اصل که ارتش حق پاسخ دادن و دفاع از خود را داشته باشد.

۳. ایجاد سازوکاری برای پایبندی همه طرف‌ها به آتش‌بس و در نهایت نظارت بر مرزها برای کنترل ورود و خروج از آن.

مرحله دوم - پس از اجرای مرحله اول، مرحله دوم شروع می‌شود که این خود مستلزم موفقیت مرحله اول است. این مرحله نیز سه گام اساسی دارد:

۱. باید نشست‌های فراگیر با حضور تمامی مخالفان و موافقان و تحت نظارت دولت برگزار شود.

۲. منشور ملی که آینده سیاسی سوریه را ترسیم خواهد کرد تنظیم شود که در آن تروریسم و خشونت محکوم شده و به سیادت و حاکمیت سوریه پایبند باشد و همچنین این منشور باید بر قانون احزاب و شوراهای محلی جدید توافق نظر داشته باشد و به همه‌پرسی گذاشته شود.

۳. برگزاری انتخابات قانونگذاری و سپس تشکیل حکومت فراگیر جدید که شامل همه گروه‌ها برای اجرای بندهای منشور ملی باشد.

مرحله سوم - رئیس‌جمهور سوریه برای مرحله سوم نقشه راه خود نیز سه گام اساسی را برشمرد که در نهایت به پایان بحران و تشکیل حکومت فراگیر ملی منجر خواهد شد:

۱. دولت جدید براساس قانون اساسی تشکیل خواهد شد.

۲. گروه‌ها و جریان‌های مختلف سیاسی به گفتگو و مذاکره دعوت خواهند شد و

تمام بازداشت‌شدگان حوادث اخیر نیز آزاد خواهند شد.

۳. آغاز بازسازی ویرانی‌ها ناشی از ۲۲ ماه درگیری در مناطق مختلف کشور.

مواضع اصولی رئیس‌جمهور سوریه

بشار اسد همان‌گونه که گفته شد در این سخنرانی، از موضع قدرت و با توجه به داده‌های واقعی سخنرانی کرد. او حاضر نشد مخالفان خارجی و مسلح را به رسمیت بشناسد و در حقیقت با این اقدام خود همه راه‌حل را متوجه داخل کرد.

اسد در این سخنرانی هشدار می‌دهد که کشورهای همسایه و به‌خصوص ترکیه داد و با تشکر از مقاومت مردم شهر رأس العین در برابر حملات گروه‌های مسلحی که از ترکیه وارد شده بودند، به آنکارا این پیغام را داد که همچنان از برگه کردها در برابر دولت ترکیه استفاده خواهد کرد. کردهای شهر رأس العین در قالب کمیته‌های مردمی نقش مهمی در سرکوب حملات گروه‌های مسلح داشته و مانع از اشغال آن توسط تروریست‌های مورد حمایت ترکیه شدند.

درواقع رئیس‌جمهور سوریه در این سخنرانی بر چند موضع اصلی صحبت کرد که به‌شرح ذیل است:

۱. رد طرح ژنو: این مسئله درواقع برای تحت فشار قرار دادن طرف آمریکایی مطرح شد که برداشت اشتباهی از طرح مورد نظر داشت.

۲. اسد حرفی از ریاست‌جمهوری و چگونگی تعیین رئیس‌جمهور در آینده نزد، بلکه سطح طرح مورد نظر را تا دولت تعیین کرد که این به معنای حضور وی در

رأس قدرت خواهد بود و حضور او غیرقابل مذاکره است.

۳. سوریه در محور مقاومت باقی خواهد ماند و از مقاومت حمایت خواهد کرد و فلسطین همچنان اساس سیاست خارجی سوریه را تشکیل داده و دمشق اجازه نخواهد داد که برخی طرف‌ها آوارگان فلسطینی را وارد بحران سوریه کنند.

۴. طرح ارائه شده توسط وی تنها راه برون‌رفت از بحران فعلی است و هیچ راه‌حل جایگزینی هم در این مورد قابل پذیرش نیست.

واکنش‌ها به سخنان بشار اسد

سخنان روز یکشنبه رئیس‌جمهور سوریه با واکنش‌های گسترده‌ای در میان محافل مخالفان، کشورهای منطقه‌ای و بین‌المللی مواجه شد:

الف) مخالفان سوری: باید مخالفان سوری را به دو دسته تقسیم کرد، مخالفان داخلی و خارجی و به عبارت بهتر مخالفان معتقد به گفتگو و مخالف گفتگو.

۱. **مخالفان خارج‌نشین (ائتلاف ملی دوحه):** این طیف از مخالفان که در قالب ائتلاف ملی تشکیل شده در دوحه به رهبر معاذ الخطیب عمل می‌کند مشخص بود که با این طرح به مخالفت بپردازد. این جریان براساس سخنان رئیس‌جمهور سوریه هیچ جایگاهی در آینده سیاسی سوریه ندارند و از این‌رو مخالفتشان با نقشه راه رئیس‌جمهور سوریه قابل پیش‌بینی بود. برخی از این واکنش‌ها به این شرح است:

«ولید البنی» سخنگوی ائتلاف مخالفان سوریه در گفتگو با شبکه العربیه با رد پیشنهادات رئیس‌جمهور سوریه، گفت مخالفان این پیشنهادات را نمی‌پذیرند. وی گفت

که طرح خاصی در این سخنرانی ندیده است. وی همچنین گفت: مخالفان واقعی چه در داخل و چه در خارج، پیشنهادات ارائه شده در سخنرانی اسد را نخواهند پذیرفت. «برهان غلیون» عضو ائتلاف مخالفان سوریه و رئیس سابق شورای ملی سوریه در گفتگو با شبکه الجزیره با پافشاری بر عدم گفتگو با دولت سوریه، گفت هیچ مطلب جدیدی در سخنرانی بشار اسد نبود که بتواند مردم سوریه را متحد کند.

۲. مخالفان داخلی و معتقد به مذاکره: این طیف از مخالفان واکنش‌های متفاوتی به این سخنرانی داشتند. در میان این جریان از موافقت کامل با طرح تا موافقت نسبی دیده می‌شد، اما در مجموع می‌توان گفت که دیدگاه مثبت آنها به طرح سه مرحله‌ای رئیس‌جمهور این کشور در حقیقت کنار زدن مخالفان خارج‌نشین ارزیابی می‌شود. ماهر مرهج دبیر کل حزب ملی جوانان سوریه به‌عنوان یکی از احزاب مخالف بر این باور است که بشار اسد سخنان جدی ایراد کرد و راه را برای مذاکره با افراد مسلح مشروط بر خلع سلاح شدن آنها، گشود.

رجا ناصر سخنگوی هیئت هماهنگی سوریه اعلام کرد که «هیئت هماهنگی هنوز موضع نهایی خود را در قبال سخنان بشار اسد رئیس‌جمهور سوریه اعلام نکرده است». به گفته ناصر «سخنان اسد، راه را به روی راه‌حل اخضر ابراهیمی نماینده ویژه سازمان ملل در سوریه می‌بندد، نکته مثبتی که در سخنان رئیس‌جمهور بود این است که نظام سوریه برای نخستین بار نکاتی را به‌عنوان راه‌حل مطرح کرد درحالی که مضمون آن منفی است».

(ب) واکنش‌های منطقه‌ای و بین‌المللی: سخنرانی رئیس‌جمهور سوریه علاوه بر

واکنش‌های متفاوت میان مخالفان داخلی و خارجی، در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی نیز واکنش‌های متفاوتی در پی داشت.

جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان یکی از مهمترین طرف‌های موافق با راه‌حل سوری - سوری، از این سخنان و طرح ارائه شده در آن استقبال کرد. علی‌اکبر صالحی وزیر امور خارجه در همین رابطه گفت: این طرح دربر دارنده نفی خشونت و تروریسم، رد هرگونه دخالت خارجی، ترسیم آینده کشور براساس تعددگرایی سیاسی و ایجاد بستر مناسب برای شکل‌گیری و تکمیل فرآیند سیاسی فراگیر براساس منشور ملی و سپس تدوین قانون اساسی جدید و انجام انتخابات پارلمانی و در نهایت تشکیل دولت جدید است.

در مقابل کشورهای اروپایی و آمریکایی که به نظر می‌رسد از موقعیت و جایگاه رئیس‌جمهور سوریه شوکه شده‌اند، این سخنان را برنتافته و با رد آن، همچنان خواستار کناره‌گیری بشار اسد شدند.

دیوید کامرون و ویلیام هیگ نخست‌وزیر و وزیر خارجه انگلیس در واکنش به این سخنان تنها خواستار کناره‌گیری اسد شدند. هیگ در صفحه توئیتر خود سخنرانی رئیس‌جمهور سوریه را «ریاکارانه» خوانده و بشار اسد را عامل اتفاقاتی دانسته که در سوریه رخ می‌دهد. وی همچنین صحبت‌های بشار اسد در مورد اصلاحات در سوریه را «وعده‌های توخالی» خوانده و نوشته است که کسی فریب این وعده‌ها را نمی‌خورد.

«ویکتوریا نولاند»، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا در واکنش به سخنرانی رئیس‌جمهور سوریه گفت: اظهارات بشار اسد تلاش دیگری از این رژیم برای ماندن

در قدرت است و برای عملی شدن هدف مردم سوریه در زمینه انتقال سیاسی کاری انجام نمی‌دهد. به گفته این سخنگو، ابتکار عمل بشار اسد هیچ ارتباطی با واقعیت ندارد و به تلاش‌های اخضر ابراهیمی، نماینده ویژه سازمان ملل آسیب می‌رساند و صرفاً به این رژیم اجازه می‌دهد، سرکوب خونین مردم سوریه را دائمی کند! نولاند در ادامه بار دیگر خواستار کناره‌گیری بشار اسد از قدرت شد و گفت: اسد مشروعیت خود را از دست داده و باید از قدرت کناره‌گیری کند تا یافتن راه‌حل سیاسی و انتقال دمکراتیک که آرزوی مردم سوریه است، امکان‌پذیر شود!!

وزیر امور خارجه آلمان نیز به شکل دیگری به این سخنان واکنش نشان داد. «گیدو وستروله» وزیر خارجه آلمان ضمن اینکه از اسد خواست تا از سمت خود کناره‌گیری کند، خواستار اقدام وی در هموار کردن مسیر برای آغازی سیاسی شد. وستروله گفت: «اسد بجای اینکه لحنی نظامی در صحبت‌های خود داشته باشد، بهتر است مسیر را برای آغازی سیاسی هموار کند».

اما مقامات ترک واکنش متفاوتی به سخنان بشار اسد داشتند. درحالی که رجب طیب اردوغان در یک عقب‌نشینی آشکار گفت: «انتخاب یا عدم انتخاب بشار اسد برای پست ریاست‌جمهوری در سال آینده، به اراده و خواست ملت سوریه باز می‌گردد»؛ احمد داود اوغلو وزیر خارجه ترکیه اظهارات بشار اسد رئیس‌جمهور سوریه را تکرار و عده‌های توخالی دانست و مدعی شد که سازمان ملل متحد باید پیام شدیدالحنی به اسد بفرستد و تأکید کند که وی نباید جلوی کمک‌ها به سوریه را بگیرد.

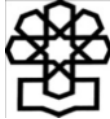

نتیجه‌گیری

رئیس‌جمهور سوریه در سخنان خود با ارائه طرح سوری - سوری با محوریت دولت، حفظ ساختار ارتش و مشارکت مردمی، در واقع بر حل بحران این کشور از داخل و نه مداخله خارجی تاکید کرد. این طرح که شباهت زیادی به طرح شش ماده‌ای ایران و در حقیقت شکل گسترده آن دارد، می‌تواند باعث خروج این کشور از بحران ۲۲ ماهه خارجی شود.

بشار اسد که از موضع قدرت سخن می‌گفت بر اصول و آرمان‌های مردم سوریه که همان باقی ماندن در محور مقاومت، در اولویت قرار داشتن فلسطین در سیاست خارجی و مبارزه با دشمن صهیونیستی و آزادسازی بلندی‌های جولان از اشغال آن بود به همه طرف‌های خارجی یادآوری کرد که ارتش، دولت و ملت سوریه هیچ دیکته خارجی را نپذیرفته و هم‌زمان با در پیش گرفتن راه‌حل سیاسی به سرکوب شورشیان مسلح و تروریست‌های مورد حمایت کشورهای غربی - عربی و ترکیه ادامه خواهد داد.

در واقع رئیس‌جمهور سوریه با تعیین سقف تغییرات - در سطح دولت - به مخالفان خارجی و حامیان منطقه‌ای و بین‌المللی آنها یادآوری کرد که قصد ترک قدرت را ندارد. این سخنان نشان داد که از نظر امنیتی، اطلاعاتی و نظامی دولت و ارتش دست برتر را دارند.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۲۷۴۳

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: نقشه راه رئیس‌جمهور سوریه برای پایان بحران این کشور «تحلیلی بر سخنرانی اخیر بشار اسد»

نام دفتر: مطالعات سیاسی (گروه سیاست خارجی)

تهیه و تدوین: کریم جعفری

ناظر علمی: محمد جمشیدی

مقتضی: معاونت سیاسی - حقوقی

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۱/۱۰/۱۹